

Oplossingen om tv te kijken voor blinden en slechtzienden

1. Inleiding

2. Programma's volgen op tv

2.1 Audiobeschrijving

2.2 Toestel voor gesproken ondertiteling

1. Inleiding

Voor blinden en slechtzienden is tv-kijken niet evident. Er bestaan oplossingen om:

- de afstandsbediening te bedienen
- programma's te volgen, al dan niet ondertiteld
- teletekstpagina's te raadplegen

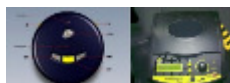
2. Programma's volgen op tv

Programma's volgen op tv is voor blinden en slechtzienden moeilijk. Slechtzienden kunnen de beelden doorgaans nog wel zien maar de ondertiteling niet meer. Blinden zijn uiteraard volledig aangewezen op het geluid. Audiobeschrijving bij een programma lost dat probleem op, maar wordt nog niet vaak aangeboden.

Programma's in een andere taal worden vaak ondertiteld, maar ook deze ondertitels kunnen blinden en slechtzienden niet zien. Dat is zo bij series en films, maar ook bij reportages, documentaires ...

Vergroting via een optisch hulpmiddel, een groter scherm of een voorzetscherm is in sommige gevallen een oplossing.

Als vergroting niet helpt, kun je de ondertitels laten uitspreken door een toestel voor gesproken ondertiteling.

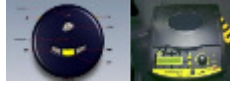
2.1 Audiobeschrijving

Audiobeschrijving (of audiodescriptie) is een techniek waarbij een verteller, tussen de dialogen en achtergrondgeluiden door, extra informatie geeft over een film, tv-programma, theaterstuk of zelfs een muzikfestival of voetbalwedstrijd. Deze informatie beschrijft wat er allemaal te zien is, zodat ook blinden en slechtzienden het programma of evenement kunnen volgen.

Meer info op www.audiobeschrijving.be

2.2 Toestel voor gesproken ondertiteling

Een toestel voor gesproken ondertiteling is een toestel dat de ondertitels van televisieprogramma's uitspreekt. De gesproken ondertiteling kan beluisterd worden via de luidsprekers van de tv of via een hoofdtelefoon. Je blijft de gewone klank van het tv-programma horen.

Aandacht

De stem van de gesproken ondertiteling volgt vrij snel op hetgeen de persoon in beeld gezegd heeft. Toch vergt luisteren naar gesproken ondertiteling voldoende concentratie, vooral bij een film of een serie. Er is immers maar één stem die de ondertiteling van alle personages uitspreekt.

Nederlands gesproken ondertiteling is alleen beschikbaar als de zender ondertiteling aanbiedt.

Als de ondertiteling in een reportage deel uitmaakt van het beeld (ingebrand), dan kunnen de ondertitels niet voorgelezen worden. Dit is vaak het geval in de rechtstreekse uitzendingen van het nieuws.

Meer info over de techniek

Meer info

Momenteel zijn er twee toestellen voor gesproken ondertiteling op de markt: Komfox Performer en Orion Webbox2. De Komfox wordt aangesloten op de tv. De Orion Webbox2 wordt aangesloten op internet.

Komfox

Orion Webbox2

Zenders

Komfox: gesproken ondertiteling op één, Canvas/Ketnet en een ruim pakket Nederlandse televisiestations, waaronder de drie nationale televisiezenders die ook in Vlaanderen kunnen ontvangen worden

Orion Webbox2: gesproken ondertiteling op één, Canvas/Ketnet, VTM, 2BE en een ruim pakket Nederlandse televisiestations, waaronder de drie nationale televisiezenders die ook in Vlaanderen kunnen ontvangen worden

Stemmen

Komfox: twee Nederlandse en één Vlaamse stem

Orion Webbox2: één Nederlandse en één Vlaamse stem

Zappen

Komfox: detecteert automatisch de gesproken ondertiteling bij het wisselen van zender. Bij het zappen, wordt meestal de naam van de zender en het programma uitgesproken.

Orion Webbox2: bij het zappen moet ook de Webbox2 van zender gewisseld worden

Geluid en synchronisatie

Komfox: de gewone klank van het televisieprogramma wordt standaard fel onderdrukt, maar de mate van onderdrukking kan ingesteld worden. Bij geluid via de hoofdtelefoon kan gekozen worden tussen enkel gesproken ondertiteling of een mix van tv-geluid met gesproken ondertiteling. De synchronisatie tussen gesproken en gewone ondertiteling is in orde.

Orion Webbox2: het geluid van de Webbox2 en het tv-geluid zijn volledig gescheiden en dienen apart geregeld te worden door de gebruiker. De synchronisatie tussen de gesproken ondertiteling en de gewone ondertiteling kan door de Belgische leverancier bijgesteld worden als dat nodig is.

Analoge of digitale tv-ontvangst

Komfox: gesproken ondertiteling is mogelijk bij analoge en digitale tv-ontvangst. Gesproken ondertiteling is niet mogelijk bij digitale etherontvangst (DVB-T) omdat de wet bepaalt dat in de tv geproduceerde digitale signalen niet naar buiten mogen gebracht worden. Gesproken ondertiteling is wel mogelijk bij digitaal opgenomen programma's.

WAARSCHUWING: Bij de nieuwste digitale decoders (digiboxen) van Telenet, die in september '11 gelanceerd werden, wordt de ondertiteling niet meer meegestuurd via de scartkabel. Daardoor werkt de gesproken ondertiteling enkel bij analoge tv en niet bij digitale tv.

Orion Webbox2: gesproken ondertiteling is mogelijk bij analoge en digitale tv-ontvangst. Gesproken ondertiteling is ook mogelijk bij digitale etherontvangst (DVB-T) omdat de firma Solutions Radio de gesproken ondertiteling maakt. Gesproken ondertiteling is niet mogelijk bij digitaal opgenomen programma's.

Extra functies

Komfox:

- teletekstpagina's vergroten en voorlezen
 - Het lettertype, de grootte en de kleuren kunnen ingesteld worden. Een pagina kiezen is wat omslachtig omdat het honderdtal, tiental en eenheid met scrollwiltjes moet ingesteld worden. Voorkeerpagina's (bv. tv-gids) kunnen

bewaard worden om ze snel op te roepen. De bediening van de teletekstpagina's gebeurt op de Komfox zelf.

- daisyboeken afspelen via een SD-kaart
- heeft een internetaansluiting waardoor het technisch gezien ook mogelijk is om te luisteren naar gesproken lectuur op internet

Orion Webbox2:

- luisteren naar een gesproken programmagids
 - De Orion Webbox2 biedt een gesproken programmagids aan, maar deze bevat enkel de programma's van de Nederlandse zenders.
- luisteren naar radio via internet
 - Met de Orion Webbox2 kan geluisterd worden naar gesproken lectuur op internet en naar webradio's en gewone FM-stations die via internet te ontvangen zijn. De gesproken lectuur die Solutions Radio aanbiedt, is gericht op het Nederlandse publiek: tijdschriften over de blindenwereld in Nederland, lifestyle, gebundelde nieuwsberichten, ict, religie ... Er is nauwelijks een specifiek aanbod voor het Vlaamse publiek.
- luisteren naar gesproken (daisy)lectuur op internet
 - Met de Orion Webbox2 kan daisylectuur beluisterd worden op vier manieren: online (streaming), via een verwisselbare geheugenkaart (SD-card), via een usb-stick of via een extern aan te sluiten cd-drive (optioneel).

De Nederlandse firma Solutions Radio beheert d.m.v. zijn centrale computer (webserver) alles wat via de Orion Webbox2 te beluisteren is.

Aansluiting

Komfox: wordt aangesloten op de tv via een scartkabel (HDMI is niet voorzien). Gebruikers van een digitale tv-ontvanger hebben soms een extra kabel nodig, de zogenaamde Y-kabel.

Bij sommige digitale ontvangers schakelt de KomFox het geluid van de gesproken ondertiteling niet over naar de luidsprekers van de tv. Het geluid is dan wel via de hoofdtelefoon te horen. Om het geluid van de gesproken ondertiteling ook via de luidsprekers van de tv te horen, moet er een Y-kabel aangesloten worden. Deze kabel moet los aangeschaft worden.

Orion Webbox2: wordt draadloos of via een kabel aangesloten op internet.

Kostprijs

Komfox: de kostprijs van de Komfox bestaat uit de kostprijs van het toestel, een eventuele bijkomende kostprijs voor een Y-split kabel voor digitale tv en de kostprijs voor levering en installatie aan huis.

Orion Webbox2: de kostprijs van de Orion Webbox2 bestaat uit de kostprijs van het toestel, de kostprijs voor het basisabonnement met gesproken ondertiteling en de kostprijs voor de noodzakelijke internetaansluiting.

Ontwikkelingen

Komfox: gesproken ondertiteling voor VTM en ZBE - online aanbod van daisylectuur - meer programma's met gesproken ondertiteling

Orion Webbox2: uitbreiding aanbod Vlaamse zenders met bv. VT4, VijfTV en Vitaya - intentie om ook een programmagids voor de Vlaamse zenders aan te bieden

Overzicht kenmerken Komfox en Orion Webbox2 (pdf)

Tegemoetkoming VAPH

Toestellen voor gesproken ondertiteling zijn niet opgenomen in de referentielijst en moeten aangevraagd worden via de Bijzondere Bijstandsc commissie (BBC) als niet-referte.

Doelgroep VAPH

Toestellen voor gesproken ondertiteling zijn vooral bedoeld voor blinden en slechtzienden die:

- frequent anderstalige, ondertitelde programma's willen volgen en
- onvoldoende talenkennis hebben om anderstalige programma's te volgen

Bij de aanvraag

Bij de aanvraag voor tegemoetkoming voor een toestel voor gesproken ondertiteling moet duidelijk gemotiveerd worden:

- dat de persoon frequent anderstalige programma's wil volgen
- dat de persoon onvoldoende talenkennis heeft om anderstalige programma's te volgen
- dat de persoon in staat is Nederlands te verstaan
- dat het aanbod programma's met gesproken ondertiteling aansluit bij de persoonlijke voorkeur van de persoon

Wanneer er bij de keuze van een toestel voor gesproken ondertiteling getwijfeld werd of het een adequate oplossing is, moeten de testresultaten in het rapport beschreven worden. Bij de keuze van een toestel voor gesproken ondertiteling kan er getwijfeld worden of:

- de persoon het verhaal van het programma kan volgen
- de persoon op deze manier programma's wil volgen
- voldoende lang geconcentreerd kan blijven om een programma te volgen waarbij alle figuren met dezelfde computerstem spreken

Toestellen voor gesproken ondertiteling moeten aangevraagd worden via de BBC. Daarom moet er een offerte toegevoegd worden.

Producten in Vlibank

marktaanbod toestellen voor gesproken ondertiteling

www.vlibank.be/vlibank.jsp?COMMAND=PFRAME&THES_CLAS=77